

İTOSAM



İSTANBUL TİCARET ODASI
STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

HAFTALIK
EKONOMİ BÜLTENİ
19 ARALIK 2025

Ekonomide Son Geliřmeler

03

AB: SKDM

05

AB: HİZMET TİCARETİ

06

GİRİşİMCİLİK VE İř DEMOGRAFİSİ

08

TÜKETİCİ GÜVEN ENDEKSİ

09

HİZMET ÜRETİM ENDEKSİ

11

İNşAAT ÜRETİM ENDEKSİ

12

KONUT FİYAT ENDEKSİ

13

KONUT SATIş İSTATİSTİKLERİ

15

ÜCRETLİ ÇALIşAN İSTATİSTİKLERİ

“AB’den Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizmasına Yeni Ayar”

Avrupa Komisyonu, Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması’na (SKDM) ilişkin olarak açıkladığı yeni bir paket kapsamında, mekanizmanın etkinliğini artırmak ve kaçak uygulamaları önlemek amacıyla SKDM Tüzüğü’nde değişiklik önerileri sundu. Önerilen başlıca düzenlemeler aşağıda özetlenmektedir:

1. SKDM Kapsamının Genişletilmesi: Alt (Downstream) Ürünler

Yeni düzenleme ile SKDM’nin kapsamı, yalnızca çelik veya alüminyum gibi karbon yoğun hammaddelerle sınırlı olmaktan çıkarılarak bu girdilerin kullanılmasıyla üretilen 180 alt ürünü kapsayacak şekilde genişletilmektedir.

Kapsama alınan ürün grupları arasında şunlar yer almaktadır:

- ☒ Makine ve Ekipmanlar: Sanayi tipi makineler, silindirler, döküm makineleri
- ☒ Otomotiv Parçaları: Otomotiv sektörünü doğrudan etkileyen çeşitli araç bileşenleri
- ☒ Beyaz Eşya ve Ev Aletleri: Yüksek çelik ve alüminyum içeriği nedeniyle örneğin çamaşır makineleri
- ☒ İnşaat Malzemeleri: Metal montaj aparatları, radyatörler, halatlar ve kablolar

2. Kaçakla Mücadele Önlemleri (Anti-Circumvention)

Kaçak uygulamaları engellemek amacıyla alınan yeni önlemler kapsamında:

- ☒ Üretim öncesi metal hurdası, alüminyum ile birlikte SKDM girdisi olarak tanımlanacaktır.
- ☒ Beyan edilen karbon emisyon değerlerinin güvenilir bulunmaması halinde, ithalatçılardan ilave kanıt ve belge talep edilebilecektir.
- ☒ Gerekli görülmesi durumunda, ithal ürünlere “varsayılan emisyon değerleri” uygulanarak daha yüksek karbon maliyeti esas alınacaktır.

3. Geçici Dekarbonizasyon Fonu (Temporary Decarbonisation Fund)

Avrupa Komisyonu, AB içindeki üreticileri korumak ve yeşil dönüşümü desteklemek amacıyla Geçici Dekarbonizasyon Fonu kurulmasını önerdi.

- ☒ Fonun finansmanının bir kısmı, 2026-2027 yıllarında satılacak SKDM sertifikalarından elde edilecek gelirlerden sağlanacaktır.
- ☒ Bu kaynakların, karbon yoğun sektörlerin dönüşümünü hızlandıracak yatırımlara yönlendirilmesi planlanmaktadır.

“AB 2035 İçten Yanmalı Motor Yasağına Esneklikler Getirdi”

Avrupa Birliği, 2023 yılında iklim değişikliğiyle mücadele kapsamında önemli bir karar alarak 2035’ten itibaren içten yanmalı motora sahip yeni otomobillerin satışını yasaklamayı planlamıştı. Ancak başta Almanya ve İtalya olmak üzere güçlü otomotiv üretim kapasitesine sahip üye ülkelerin talepleri doğrultusunda bu düzenlemede esnekliğe gidildi.

Alınan yeni karara göre, AB ülkelerinde 2035 sonrasında da içten yanmalı motora sahip şarj edilebilir hibritler, menzil uzatıcı teknolojili araçlar ve hafif hibritlerin satışı mümkün olacak. Ayrıca daha önce belirlenen egzoz emisyonlarının %100 oranında azaltılması hedefi revize edilerek, önümüzdeki on yılın ortasına kadar %90’lık bir azaltım hedefi benimsendi.

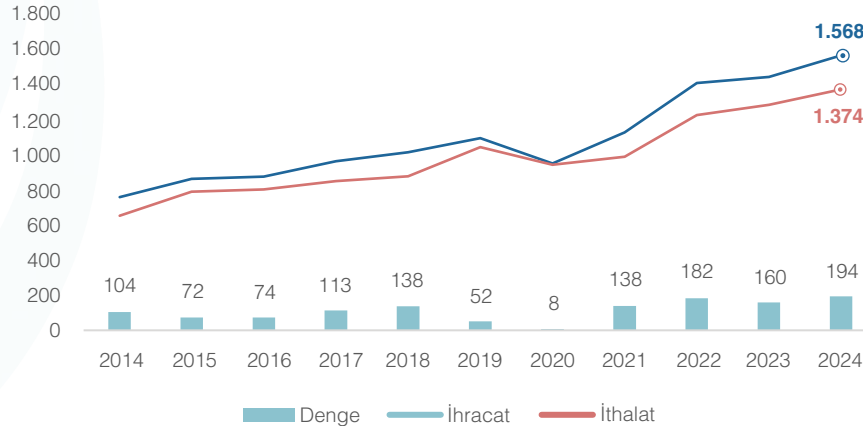
Düzenleme, AB içinde farklı tepkilere yol açtı. İspanya Başbakanı Pedro Sanchez kararı “tarihi bir hata” olarak nitelendirirken, Avrupa otomotiv sektörünün rekabet gücünün sürdürülebilirlikten geçtiğini ve bu esnekliğin Avrupa’yı zayıflatacağını savundu. Almanya Başbakanı Friedrich Merz ise düzenlemedeki esnekliğin sektör için doğru ve gerekli bir adım olduğunu ifade etti. İsveç tarafı, kararın üreticiler açısından yanlış yönlendirmelere ve piyasalarda belirsizliğe yol açabileceğini belirtirken, Avrupa Komisyonu Başkanı düzenlemeyi “Avrupa otomotiv sanayisi için can simidi yok” olarak değerlendirdi.

“AB Hizmet İhracatı 2024’te Rekor Seviyeye Ulaştı”

2024 yılında AB ülkelerinin, AB dışındaki ülkelere yaptığı hizmet ihracatı yaklaşık 1.568 milyar euro seviyesinde gerçekleşti. 2024’te rekor seviyeye ulaşan hizmet ihracatı, bir önceki yıla göre %8,5 artarken on yıl öncesine göre %106,6 artış kaydetti. Hizmet ithalatı ise bir önceki yıla göre %6,9 on yıl öncesine göre de %109,9 artarak 1.374 milyar dolar seviyesine ulaştı.

AB’nin hizmet ticaretinde denge değeri 2014-2024 dönemi boyunca pozitif seyretmiş, yani AB sürekli olarak hizmet ticareti fazlası vermiştir. 2024 yılında 194 milyar dolar kaydeden hizmet ticaret dengesi, bir önceki yıla göre %21,1, on yıl öncesine göre de %85,7 artış kaydetmiştir. Genel olarak bu eğilim, dijitalleşmeyle birlikte hizmet sektörünün küresel ticarete öneminin giderek arttığını ve AB’nin bu alandaki güçlü performansını ortaya koyuyor.

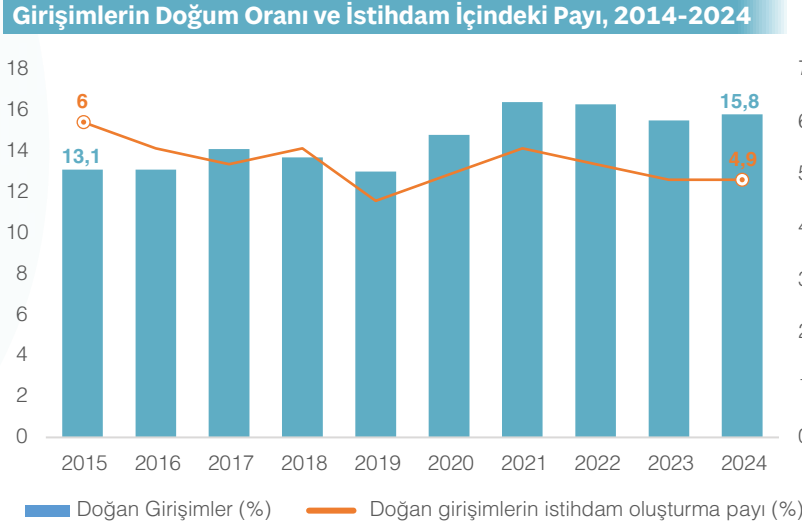
AB Hizmet Ticareti (milyar euro)



“2024’te Yeni Kurulan Girişimlerde Perakende Ticaret Öne Çıktı”

TÜİK verilerine göre, Türkiye’de girişimlerin doğum oranı 2024 yılında %15,8 olarak gerçekleşti. Bu girişimlerin toplam istihdam içindeki payı %4,9 oldu. Söz konusu oranlar 2023 yılında sırasıyla %15,5 ve %4,9 düzeyindeydi. Doğan girişimler sektörel dağılım açısından incelendiğinde, 2024 yılında en yüksek pay %32,1 ile toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektöründe kaydedildi. Bu sektörü %16,8 ile ulaştırma ve depolama, %10,1 ile inşaat sektörü izledi.

İllere göre dağılımda ise 2024 yılında doğan girişimlerin %25,8’i İstanbul’da gerçekleşti. İstanbul’u %7,5 ile Ankara ve %6,5 ile İzmir takip etti.



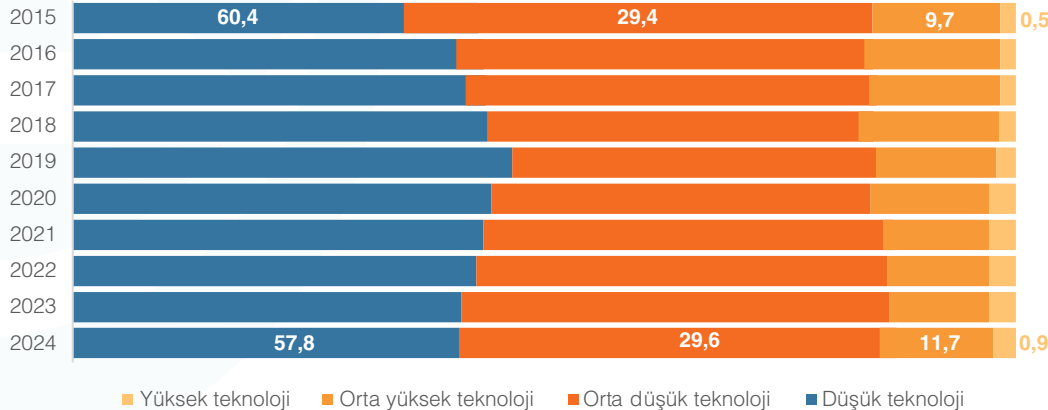
Kaynak: TÜİK

“2024’te İmalat Sanayindeki Girişimlerin Yarısından Fazlası Düşük Teknolojiye Odaklandı”

Hızlı büyüyen girişimlerin oranı 2024 yılında %14,4 olarak gerçekleşti. Bu girişimlerin sektörel dağılımına bakıldığında, %23,5’inin imalat, %20,5’inin toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı, %15,2’sinin ise inşaat sektöründe faaliyet gösterdiği görüldü. Aynı yıl ceylan girişimlerin oranı %2,4 oldu. Hızlı ceylan girişimler incelendiğinde, 2024 yılında %27’sinin imalat, %15,2’sinin toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı, %12,4’ünün ise inşaat sektöründe faaliyet gösterdiği tespit edildi.

İmalat sanayinde 2024 yılında doğan girişimler teknoloji düzeylerine göre değerlendirildiğinde, bu girişimlerin %29,6’sının orta-düşük, %11,7’sinin orta-yüksek ve %0,9’unun yüksek teknoloji düzeyine sahip ürünler ürettiği belirlendi.

İmalat Sanayinde Doğan Girişimlerin Teknoloji Düzeyine Dağılımı (%), 2015-2024



Kaynak: TÜİK

“

-Hızlı Büyüyen Girişim: 3 yıllık periyotta yıllık olarak ortalama %10 büyüyen girişimlerdir.

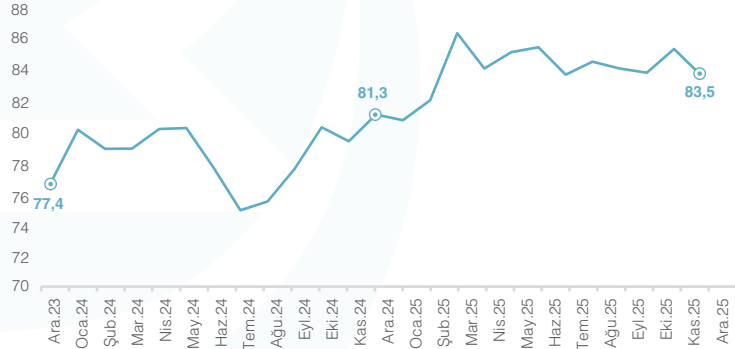
-Ceylan Girişim: Hızlı büyüyen girişimler içinde en fazla 5 yaşında olan girişimlerdir.

”

“Tüketici Güven Endeksinde Aylık %1,8 Azalış”

Tüketici güven endeksi kasım ayında 85,0 iken %1,8 oranında azalış göstererek aralık ayında 83,5 olarak kaydedildi. Gelecek 12 aylık dönemde hanenin maddi durum beklentisi bir önceki aya göre %0,6 azalarak 85,2 oldu. Gelecek 12 aylık dönemde dayanıklı tüketim mallarına harcama yapma düşüncesi ise bir önceki aya göre %2,3 puan azalışla %102,6 seviyesinde gerçekleşti.

Tüketici Güven Endeksi



Tüketici Güven Endeksi Alt Endeksleri ve Değişim Oranları

	Endeks		Bir Önceki Aya Göre Değişim Oranı (%)	
	Kasım	Aralık	Kasım	Aralık
Tüketici Güven Endeksi	85,0	83,5	1,6	-1,8
Mevcut Dönemde Hanenin Maddi Durumu	69,6	67,9	2,7	-2,4
Gelecek 12 Aylık Dönemde Hanenin Maddi Durum Beklentisi	85,7	85,2	1,9	-0,6
Gelecek 12 Aylık Dönemde Genel Ekonomik Durum Beklentisi	79,6	78,2	1,3	-1,8
Gelecek 12 Aylık Dönemde Dayanıklı Tüketim Mallarına Harcama Yapma Düşüncesi	105,0	102,6	0,9	-2,3

“Hizmet Üretim Endeksinde Yıllık %3,4 Artış”

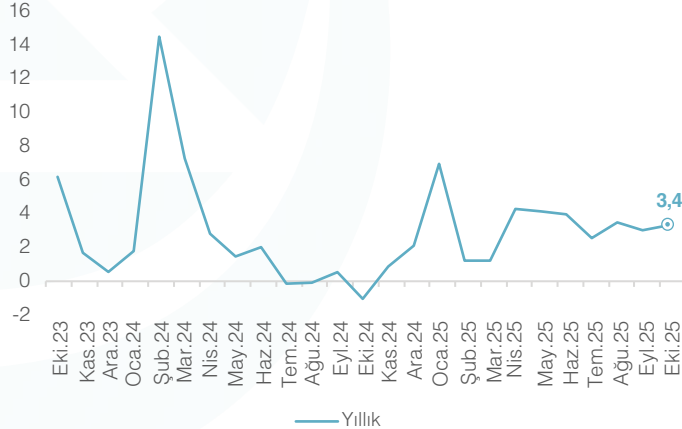
Hizmet sektörü üretim faaliyetlerinin fiyat etkilerinden arındırılmış kısa dönemli hareketlerini ölçmek amacıyla oluşturulan Hizmet Üretim Endeksi, Ekim 2025'te aylık bazda %0,3 azalış, yıllık bazda ise %3,4 artış kaydetti.

“

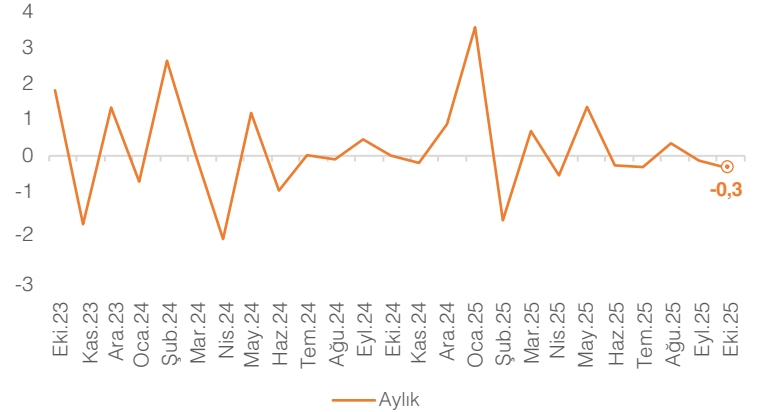
Hizmet Üretim Endeksi; hizmet sektöründe belirli bir dönemde üretilen çıktı hacminin, aynı sektörde belirli bir temel yılda üretilen çıktı hacmine oranı olarak tanımlanıyor.

”

Hizmet Üretim Endeksi Yıllık ve Aylık Değişim Oranları (%)



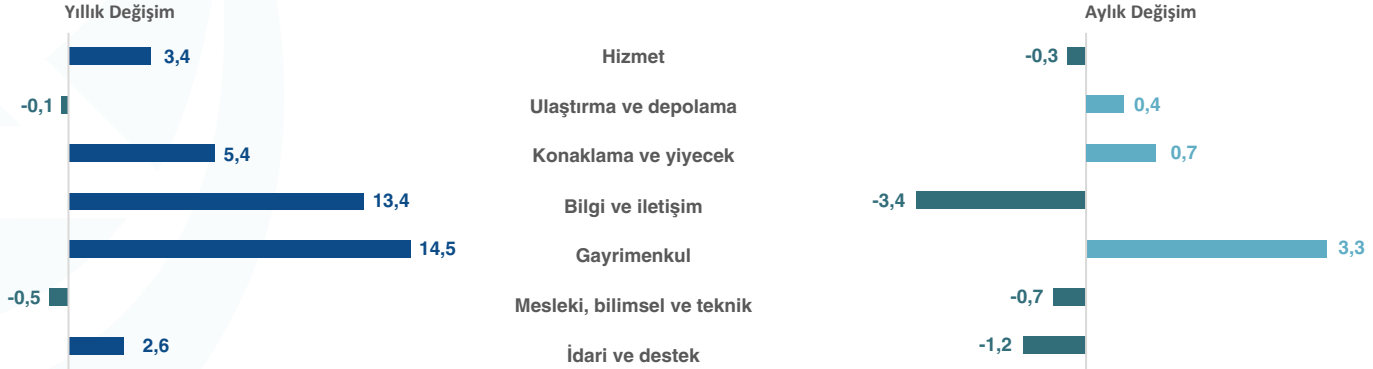
Kaynak: TÜİK



“Ekim Ayında En Yüksek Artış Gayrimenkul Sektöründe”

Hizmet üretim endeksi faaliyet gruplarına göre aylık bazda en fazla artış %3,3 ile gayrimenkul sektöründe kaydedilirken yıllık bazda ise en yüksek artış %14,5 ile yine aynı sektörde gerçekleşti.

Hizmet Üretim Endeksi Aylık ve Yıllık Değişim Oranları (%), Ekim 2025

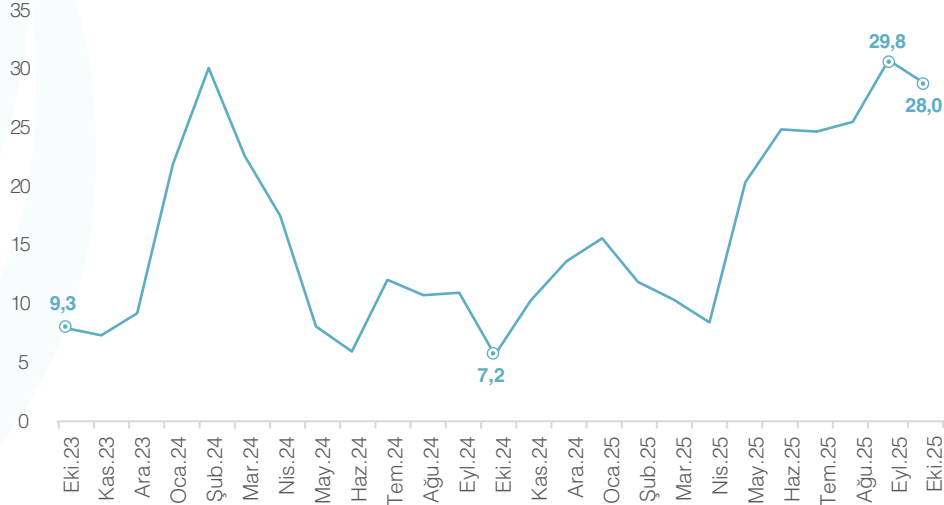


Kaynak: TÜİK

“İnşaat Üretimi Yıllık %28,0 Arttı”

İnşaat üretim endeksi, ekim ayında bir önceki aya göre %0,1 azalırken bir önceki yılın aynı ayına göre ise %28,0 arttı. Alt sektörler incelendiğinde, aylık bazda bina inşaatında (%0,2) ve özel inşaat faaliyetlerinde (%0,6) azalış yaşanırken bina dışı yapıların inşaatında (%1,4) artış gerçekleşti. Yıllık bazda ise bina inşaatında %28,8, özel inşaat faaliyetlerinde %29,9 ve bina dışı yapılarda %21,8 artış kaydedildi. Aylık bazda yaşanan sınırlı gerilemeye karşın yıllık bazda kaydedilen güçlü artışlar, inşaat sektöründe hem konut hem de konut dışı faaliyetlerde toparlanmanın devam ettiğini gösteriyor.

İnşaat Üretim Endeksi Yıllık Değişim Oranları (%)



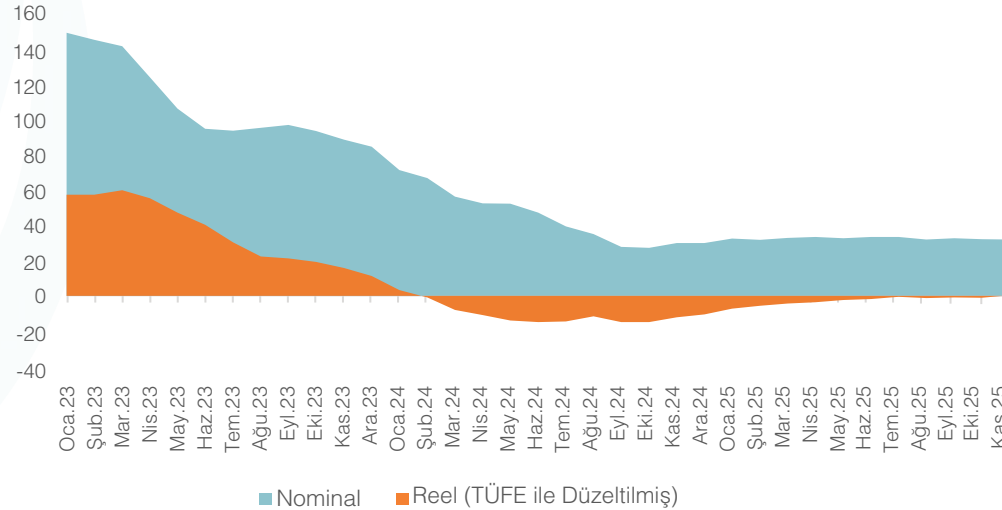
Kaynak: TÜİK

“Konut Fiyatlarında Yıllık Artış: %31,4”

Konut fiyat endeksi (KFE), ekim ayında bir önceki aya göre %2,7 bir önceki yılın aynı ayına göre nominal olarak %31,4 oranında arttı. TÜFE ile düzeltilmiş KFE'ye göre ise yıllık bazda konut fiyatları reel olarak %0,3 oranında arttı. Bu artış, konut fiyatlarında 21 aydır aralıksız devam eden reel düşüş eğilimi sonrasında yaşanan ilk artış oldu.

İller bazında incelendiğinde, konut fiyatlarındaki yıllık nominal artış oranları İstanbul'da %31,7 Ankara'da %37,9 ve İzmir'de %31,6 olarak gerçekleşti. Ayrıca aylık bazda değişimler ise İstanbul'da %2,5, Ankara'da %3,0, İzmir'de %2,4 artış olarak kaydedildi.

Konut Fiyat Endeksi Yıllık Değişim Oranları (%)

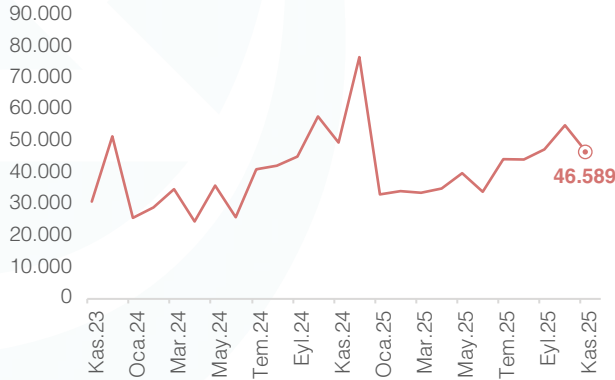


“Türkiye’de Kasım Ayında Toplam 46 Bin 589 İlk El Konut Satışı Gerçekleşti”

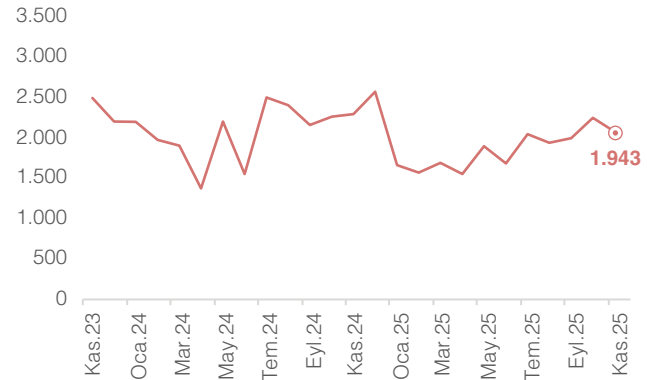
Türkiye genelinde kasım ayında toplam konut satış sayısı bir önceki aya göre %14,1, bir önceki yılın aynı ayına göre %7,8 oranında azalarak 141 bin 100 oldu. Gerçekleşen toplam satışların %15,2’si ipotekli satışlardan oluşuyor. İlk el satışlar ise bir önceki aya göre %15,1, bir önceki yılın aynı ayına göre %5,4 oranında azalarak 46 bin 589 oldu.

Yabancılar yapılan konut satışları bir önceki aya göre %7,7, bir önceki yılın aynı ayına göre %9,7 oranında azaldı ve 1 bin 943 oldu. Toplam konut satışları içinde yabancılar yapılan konut satışının payı ise %1,4 oranında gerçekleşti.

İlk El Satış Sayıları (Türkiye)



Yabancılar Yapılan Satışlar (Türkiye)

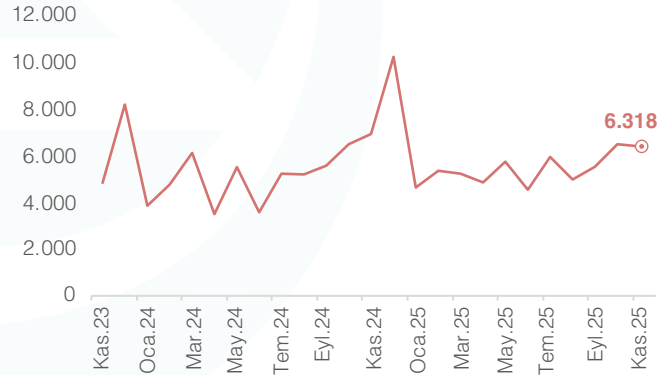


“İstanbul’da Kasım Ayında 6 Bin 318 İlk El Konut Satışı Gerçekleşti”

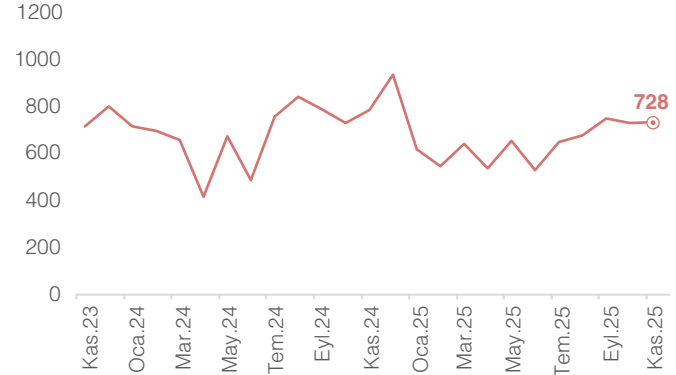
İstanbul’da kasım ayında gerçekleşen toplam konut satış sayısı hem aylık hem de yıllık olarak %7,9 oranında geriledi ve 24 bin 234 oldu. Gerçekleşen toplam satışların %18,3’ü ipotekli satışlardan oluşuyor. İlk el satışlar ise bir önceki aya göre %1,3, bir önceki yılın aynı ayına göre %7,9 oranında azaldı ve 6 bin 318 oldu.

Yabancılar yapılan konut satış sayıları bir önceki aya göre %0,4 artarken bir önceki yılın aynı ayına göre %6,7 oranında azalarak 728 oldu. Böylece, İstanbul özelinde yabancı satışlar yine İstanbul’daki toplam konut satışlarının %3,0’ünü oluşturdu.

İlk El Satış Sayıları (İstanbul)



Yabancılar Yapılan Satışlar (İstanbul)



“Sanayide Ücretli Çalışan Sayısındaki Düşüş Sürüyor”

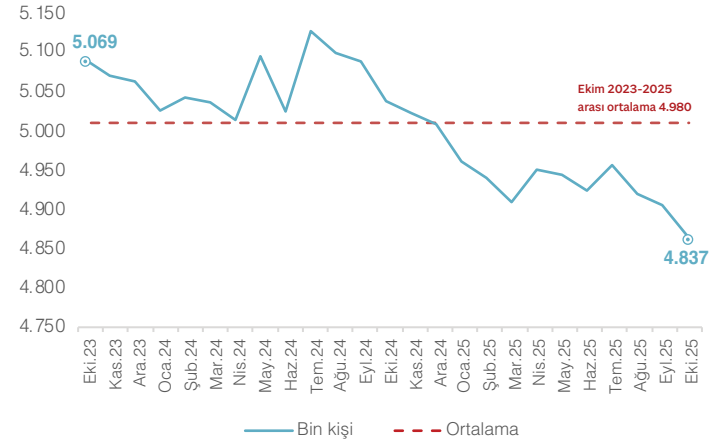
Ekim 2025 itibarıyla sanayi, inşaat ve ticaret-hizmet sektörlerinde toplam ücretli çalışan sayısı, geçen yılın aynı dönemine göre %1 oranında arttı. Böylece toplam ücretli çalışan sayısı 16 milyon 20 bin 394 kişiye yükseldi. Bu dönemde inşaat sektöründe %6,2, ticaret-hizmet sektöründe ise %2,5 oranında artış görüldü. Buna karşılık sanayi sektöründeki daralma eğilimi sürdü ve ücretli çalışan sayısı %3,5 azaldı. Ekim ayında sanayi sektöründe ücretli çalışan sayısı 4 milyon 837 bin 021 kişi oldu. Bu düzey, son iki yıllık ortalamanın altında kaldı

Aylık bazda değerlendirildiğinde toplam ücretli çalışan sayısı bir önceki aya göre değişmedi. Alt sektörler itibarıyla inşaat sektöründe %0,3, ticaret-hizmet sektöründe %0,1 oranında artış yaşanırken, sanayi sektöründe %0,3'lük azalış sektörlerdeki düşüş eğiliminin devam ettiğini gösterdi.

Ücretli Çalışan Sayılarının Sektörlere Göre Dağılımı, Ekim 2025

Sektörler (Bin Kişi)	Ekim 2025	Ekim 2024	Yıllık Değişim (%)
Toplam (Sanayi, inşaat, ticaret ve hizmetler)	16.020.394	15.860.031	1
Sanayi	4.837.021	5.014.431	-3,5
Madencilik ve taş ocakçılığı	141.215	144.923	-2,6
İmalat	4.484.815	4.664.209	-3,8
Elektrik, gaz, buhar	146.565	138.601	5,7
Su temini; kanalizasyon	64.426	66.698	-3,4
Inşaat	2.022.254	1.904.404	6,2
Ticaret ve hizmetler	9.161.119	8.941.196	2,5
Ticaret	3.469.448	3.145.991	1,6
Ulaştırma ve depolama	1.315.104	1.271.020	3,5
Konaklama ve yiyecek	1.392.920	1.322.174	5,4
Bilgi ve iletişim	299.363	294.414	1,7
Finans ve sigorta faaliyetleri	360.363	350.635	2,8
Gayrimenkul	133.161	120.838	10,2
Mesleki, bilimsel ve teknik	691.394	667.009	3,7
İdari ve destek	1.499.396	1.499.115	0

Yıllık Bazda Sanayide Ücretli Çalışan Sayısı (Bin kişi)



İTOSAM



İSTANBUL TİCARET ODASI
STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

Tasarım ve Hazırlık | Stratejik Araştırmalar Merkezi



itosamkurumsal



www.itosam.org.tr



İTOSAM